

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

ПРІОРИТЕТИ
РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКИХ
ПОСЕЛЕНЬ
У КОНТЕКСТІ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ

Авторський колектив:

Е.М. ЛІБАНОВА (керівник), О.В. МАКАРОВА (відп. за вип.),
Т.А. ЗАЯЦЬ (відп. за вип.), Л.В. ГОЛОВКО, О.І. ДЯКОНЕНКО,
В.Л. ЖАХОВСЬКА, В.П. ЗВОНАР, Т.Г. КРАВЦОВА, Г.О. КРАЄВСЬКА,
Т.Ю. НЕЧИТАЙЛО, О.М. ПЕТУХОВА, В.Л. ТАНЦЮРА, І.В. ТЕРОН

Рецензенти:

В.М. ЛИЧ, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри економічної теорії,
обліку та оподаткування Київського національного університету
будівництва і архітектури

Л.С. ЛІСОГОР, д-р екон. наук, професор, головний науковий співробітник
відділу соціальної стратегії центру економічних і соціальних досліджень
Національного інституту стратегічних досліджень

Я.В. ОСТАФІЙЧУК д-р екон. наук, старший науковий співробітник
відділу досліджень ризиків у сфері зайнятості населення
Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України

*Затверджено до друку Вченою радою Інституту демографії
та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України
(протокол від 27.09.2019 № 16)*

**Видання здійснено за кошти Цільової комплексної програми
«Створення та розвиток науково-видавничого комплексу НАН України»**

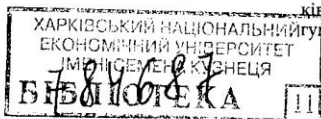
Людський розвиток в Україні: пріоритети розвитку сільських
Л93 поселень у контексті децентралізації управління / за ред. Е.М. Лі-
банової; відп. за вип. О.В. Макарова, Т.А. Заяць ; Ін-т демографії
та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — Київ :
Академперіодика, 2020. — 354 с.

ISBN 978-966-360-412-1

У монографії розкрито методологічні та методичні засади дослідження процесів розвитку поселень в умовах адміністративно-територіальної реформи з обґрунтуванням концептуальних засад їх пріоритизації. Розглянуто взаємозв'язок інтересів і механізм взаємодії основних суб'єктів сільського розвитку задля досягнення цілей партнерства. Обґрунтовано соціально-економічні передумови, необхідні для збалансованого розвитку сільських поселень в Україні в умовах нестабільності, запропоновано пріоритети їх розвитку на найближчу перспективу. Здійснено прогностичні оцінки щодо перспектив розвитку сільських поселень різної людності в Україні залежно від темпів адміністративно-територіальних змін у країні.

Для фахівців у галузі демографії, соціальної економіки і політики, працівників державного управління, викладачів, аспірантів, студентів економічних та інших гуманітарних спеціальностей.

УДК 316.42:[35.072.1:911.373](477)

ISBN 978-966-360-412-1

© Інститут демографії та соціальних досліджень
імені М.В. Птухи НАН України, 2020

© Академперіодика, оформлення, 2020

ЗМІСТ

АКРОНІМИ, АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ	5
ВСТУП	7

РОЗДІЛ 1. Розвиток сільських поселенських структур в умовах децентралізації управління

1.1. Соціальний розвиток сільських поселень: основні напрями, можливі ризики та принципи пріоритизації.	15
1.2. Соціально орієнтована інституціоналізація як імператив розвитку сільських поселень.	31
1.3. Взаємозв'язок інтересів і взаємодія основних суб'єктів сільського розвитку: комплементарність і партнерство	49
1.4. Методичні засади вибору соціальних пріоритетів розвитку сільських поселень	63

РОЗДІЛ 2. Сучасні тенденції та механізми розвитку сільських поселень в Україні

2.1. Фінансова децентралізація та її вплив на розвиток сільських поселень.	79
2.2. Мотиваційні аспекти проживання та зайнятості у сільській місцевості	98
2.3. Модернізація сільського житлового фонду як інструмент впливу на розвиток сільських поселень	114
2.4. Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури у контексті вирішення соціальних проблем села.	127
2.5. Поліпшення спільних умов проживання на основі формування сприятливого поселенського простору	140

РОЗДІЛ 3. Соціально-економічні передумови розвитку сільських поселень в Україні

3.1. Зміцнення економічної основи сільських поселенських структур як пріоритетне завдання державної політики.	155
3.2. Активізація сільського розвитку на основі муніципальної власності.	169
3.3. Посилення впливу соціального капіталу на розвиток сільських поселень	187
3.4. Розвиток сільського ринку праці: специфіка і напрями змін.	200

РОЗДІЛ 4. Соціальні пріоритети, цільові орієнтири та перспективи розвитку сільських поселень України	
4.1. Посилення соціальної відповідальності суб'єктів у парадигмі розвитку поселенських структур	219
4.2. Формування моделі «розумної» громади для потреб сільського розвитку	233
4.3. Громадське фінансування соціального розвитку сільських поселень	246
4.4. Програмно-цільовий підхід у забезпеченні соціального розвитку сільських поселень.	261
4.5. Пріоритети і перспективи розвитку сільських поселень крізь призму завдань децентралізації	276
ВИСНОВКИ	295
ДОДАТКИ	
Додаток А	304
Додаток Б.	308
Додаток В.	316
Додаток Г.	319
Додаток Д	322
Додаток Е.	324
Додаток Ж.	325
Додаток И	327
Додаток К	331
Додаток Л	332
Додаток М.	333
Додаток Н	334
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	335